

عنوان مقاله:

بررسی کارکرد منصب توشمال در تاریخ ایران و ایل بختیاری

محل انتشار:

نخستین همایش ملی ایران شناسی استانها «تاریخ، فرهنگ و هنر چهارمحال و بختیاری» (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

روح اله عالی پور - دانش آموخته کارشناسی ارشد تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

با آغاز یورش مغول، شاهد ورود سیل آسای مفاهیم جدیدی به عرصه سیاسی فرهنگی سرزمین ایران هستیم. با توجه به عدم مرزبندی شفاف و دقیق بین مناصب و مشاغل در ساختار حکومت های پیشا مدرن و تکرر نقش ها، تصویر روشنیز این مفاهیم در دست نیست. یکی از این واژگان تازه وارد، «توشمال» است که با ورود مغولان به حوزه سیاسی- اداری بدنه حکومت وارد می شود. اما با شکل گیری حکومت ایلخانی، حکومت های ملوک الطوایفی و نیز حکومت تیموریان، ترکمانان قراقویونلو و آق قویونلو حضور توشمال ها در صحنه سیاسی اجتماعی کم رنگ می شود. با تاسیس دولت صفوی و استقرار نظام دیوان سالاری نسبتا پیشرفته آنان، منصب «توشمال باشی» ایجاد شد. این منصب در عصر صفوی از نظر نقش و کارکرد دچار فراز و فرودهایی شد تا جایی که گاه از آن به عنوان یک منصب تشریفاتی و کم اهمیت نیز نامبرده شده است، با این وصف بعضا متصدیان این منصب در نقش هایی نظیر حاکم محلی، سفیر، مامور مالیات و ... نیز بهکار گرفته شده اند. مقاله حاضر در صدد آن است، با استفاده از روش توصیفی- تحلیلی و با استناد به منابع تاریخ نگارانه و متون ادبی، کارکرد منصب توشمال را در تاریخ ایران از مغول تا صفویه و ایل بختیاری روشن ساخته و دگرگونی های اینمنصب را از نظر نقش و کارکرد، در خلال تحولات تاریخی بازنمایاند.

کلمات کلیدی:

توشمال، دیوان سالاری، مناصب اداری، خوان سالار، ناظر آشپزخانه، نوازنده

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1322166>

